

De "Belle Epoque" in fotografie te Oostende: 1900-1911

door **Emile Smissaert**

Onlangs was een selectie uit het werk van de Engelse journalist en fotograaf Andrew PITCAIRN-KNOWLES (1871-1956) te bezichtigen in de Venitiaanse Gaanderijen te Oostende. Alweer een opmerkelijke realisatie van de Stedelijke Cultuurdienst.

De lichtbruinkleurige foto's, naar schatting ongeveer 35 x 20 cm groot en gekaderd in een passe-partout, zijn van het type "droge glasplaattechniek", munten uit door hun helderheid en knappe proporties met goed gekozen invalshoeken én weten, nu nog na ruim 100 jaar, te bekoren. Hoe is de maatschappij, in de tijdsspanne van een eeuw én schier in alle opzichten en facetten, ten gronde veranderd! Het beeld, veel meer nog dan woorden, weet dit fenomeen levendig neer te zetten voor onze generatie die, wat zelfingenomen, zich afficheert als echt modern en geëmancipeerd... Voyons, elke tijd heeft zijn charmes, zijn eigenheid en verdiensten!

Eens de exporuinte betreden vallen ons de viertalige (m. i. een noodzaak in een stad die het moet hebben van toerisme en kunst!) opschriften die de aangeboden prenten structureren.

Achtereenvolgens de School van Paster Pype (7 stuks), de Visserij (6 stuks), de bedrijvigheid op de Wellington (Paarden)renbaan (19 stuks), vier of vijf bereden ranke paarden die waden in het ondiepe van de zee, de autosport (12 stuks), het volksvermaak (daar had de artiest ook oog en glasplaat voor), o.m. met dieren (13 stuks). Gesnorde mannen met pet, strooien hoed of bolhoed op, af ent oe met een wandelstok in de hand (typerend voor die tijd), bevolken het schouwtoneel. Geflankeerd door langgerokte vrouwen, hier in seizoenkledij, gecoiffeerd met weidse hoeden met voile en hoge, luisterrijke versierselen bovenop, al of niet met pluimen, vullen de fraai weergegeven scènes.

Het strandleven omvat 30 stuks in groot en 9 stuks in klein formaat. Wij overlopen de themata die sober gedoseerd zijn. Eerst fietsen en staande eenogige, lange verrekijkers die aan de reling van de zeedijk gehuurd konden worden. Verder een primitief aandoende lage dubbelzitfiets; een ambulante straatorgel; een bedelaar zittend in een rieten gehandicaptenzetel op wielen; een strandventer. Vervolgens valt ons oog op zeilwagens (4 stuks) die toen in Oostende nog mogelijk waren, er waren vliegers en draken (3 stuks), een mannenfiets met bol zeil aan de hand van een jonge kerel alsook het toen populaire diabolospel (6 stuks).

Wij werpen een blik op het vroeger evenals nu wit geschilderde staketsel, op voetstappen in het "hard zand" alsook op het Klein Strand waar rollende badkabielen in het water en baders van beider kunne in de typische gestreepte, sexyloze zwemdracht van 1900 voorkomen (3 stuks). Geniet van het zicht op de waterpret van de kinderen, de reddingsboot, de golfbreker, de zomerstrandspelen en de torenbouw met wapperende vlaggen bovenop in het zand, wachtend op de aangolvende zee...

De erfgenamen van de auteur die een cosmopolitische Brit was, vonden de in de loop der jaren vergeten clichés en het is de verdienste van zijn kleinzoon dat een catalogus verschijnen kon, kwistig verlucht met illustraties allerhande.

The Edwardian Eye of Andrew Pitcairn-Knowles 1871-1956

HISTORIEK VAN DE GEBOUWEN HOEK OOST- EN KERKSTRAAT

door Gerard VANDAMME

Reeds in de 15de eeuw bevond zich op de zuidoosthoek van de huidige Langestraat en de huidige Vlaanderenstraat het zogenaamde "Oude Klooster" met kapel en gasthuis (hospitaal) van de "Grijze" of "Grauwe Zusters".

Op 10 augustus 1537 werd een nieuw klooster met kapel en hospitaal ingewijd op de zuidwesthoek van de huidige Ooststraat en de huidige Kerkstraat.

Op het oudste stadsplan van Oostende, opgemaakt door Jacob VAN DEVENTER omstreeks 1560, staan de beide kloosters aangeduid. Dit is ook het geval op een hele reeks latere stadsplannen.

Aan de westkant van de kloostergebouwen stond het "Weeghuys" of Stadswaag. Daar werden alle goederen die in de haven aankwamen, gewogen en gemeten.

De "Grauwe Zusters" genoten het privilege van de inkomsten van de waag. De stad had hen dit recht verleend, mits voorwaarde dat deze inkomsten zouden besteed worden aan het bekostigen van de werking van het hospitaal.

Een twaalfal zusters betrokken het klooster en legden zich vooral toe op de ziekenzorg, ook aan huis, en op de begeleiding van rouwenden bij begrafenissen.

In 1570 moesten de "Grauwe Zusters" vluchten voor de Geuzen en in 1583 vertrokken ze naar Sluis.

Ze keerden pas in 1609 terug naar het door het Beleg verwoeste Oostende. De heropbouw van klooster en hospitaal werd gefinancierd met de inkomsten van de opnieuw verkregen meet- en weegrechten, en met de opbrengst van vele bedeltochten.

In 1618 waren de werken aan het klooster voltooid. Stenen en ander bouwmetaal van het "Oude gasthuis" mochten vanaf hetzelfde jaar herbruikt worden voor de bouw van het nieuwe hospitaal. Ook de kapel werd herbouwd en ingewijd in 1642.

In 1613 hadden de "Grauwe zusters" de regel van Sint Augustinus aanvaard, en werden "Zwartzusters".

Het gedeelte van de huidige Ooststraat, tussen de Kapellestraat en de Kaaistraat, droeg dan ook van dan af, en tot 1858, de naam "Zwarte Nonnenstraat".

In 1692 werd aan het klooster nog een deel bijgebouwd, het zogenaamde "Nieuwe Convent", en in 1712 werd aan de zijde van de Kerkstraat een nieuwe barokgevel opgetrokken, en de kapel van een kleine toren voorzien.

Op 5 februari 1798 werden de Zusters door de Franse revolutionairen uit hun klooster verdreven. Ze kwamen er niet meer terug.